

JAN NILSSON

HEMSKHETER

QVILLE, SVENNEBY OCH BOTTNA

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900
I QVILLE HÄRAD BOHUSLÄN

Källmaterial

17 UNDERLÅTENHET ATT ANLITA BARNMORSKA

BEGÅNGET: 1862

GÄRNINGSMÄN: ALEXANDER TOLLESSON I HVALÖN,
ALEXANDER CHRISTIANSSON I TYFTA,
ANDERS HANSSON I HUNSTAD,
M FL

Utdrag ur domboken från Qville Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Qville, Svenneby och Bottna.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

17 UNDERLÅTENHET ATT ANLITA BARNMORSKA

BEGÅNGET: 1862

GÄRNINGSMÄN: ALEXANDER TOLLESSON I HVALÖN,
ALEXANDER CHRISTIANSSON I TYFTA,
ANDERS HANSSON I HUNSTAD,
OLAUS CHRISTIANSSON OCH JOHANNES
JÖNSSON I LÖSKA,
JOHANNES HANSSON I SMEDSERÖD,
ALEXANDER WINGÅRD,
PETTER CARLSSON OCH JOHANNES
CHRISTIANSSON I KÄRRABY,
JOHANNES JOHANSSON I SKOGBY,
ANDREAS OLSSON I SUNDAHL,
JOHANNES CARLSSON I KREGGA,
CHRISTIAN OLSSON I ÖFVERTHUN,
JOHANNES SVENSSON I SOLBRÄCKE,
HANS ANDERSSON BERGGREN I HED
ALEXANDER JOHANSSON I SKÄRHOLMEN

v278244.b480

Den 4 Mars 1863

No 50

Efter angifvels af Enkan Christina Thorsbäck, hvilken är antagen till barnmorska för Qville Härad, han Länsmanen A Pettersson å tjenstens vägnar till detta ting inkallat:

Alexander Tolleson i Hvalön,
Alexande Christiansson i Tyfta,
Anders Hansson i Hunstad,
Olaus Christiansson
och Johannes Jönsson i Löska,
Johannes Hansson i Smedseröd,
Alexander Wingård,
Petter Carlsson
och Johannes Christiansson i Kärraby,
Johannes Johansson i Skogby,
Andreas Olsson i Sundahl,
Johannes Carlsson i Kregga,
Christian Olsson i Öfverthun,
Johannes Svensson i Solbräcke,
Hans Andersson Berggren i Hed
och Alexander Johansson i Skärholmen,

att stånda laga ansvar för att uraktlåt tillkalla examinerad barnmorska vid deras hustrurs barnförlossning.

Wid målets påropande infinna sig t f Länman O Johansson, såsom allmän åklagare, hvarjemte barnmorskan Thorsbäck är tillstädes; och anmäla sig på Sdn sidan Johannes Svensson i Solbräcke, hvilken företer fullmakt att föra medparters talan.

Sdn inlemnar skriftligt gemäle så lydanade:

Till Qville Härad's Wälloffiga etc Litt E.

Sedan sdn muntligen förklarar att de icke vidblifva bestridandet af sin skyldighet att ingå i svaromål, anhåller de att emedan de hvar gång få ?, det Barnmorskan Thorsbäck afvisat såväl flera af dem, som andra i Svenneby socken, då de påkallat hennes biträde, med det besked att de kunde wända sig till gummor i socknen som förstode saken, men, om ställningen blefvo för svår, komma åter till henne, anseende Sdn att då Barnmorskan Thorsbäck sålunda afvisat dem, och emedan hon tillåtit sig att praktisera inom Häradet, de icke haft anledning påräkna hennes biträde eller kunnat veta när hon träffats i häradet, och dersom trott sig vara fullt befogade att vända sig till oexaminerade qvinnor, som visat sig vara kunniga i barnförlossningskonsten.

Åkl finner lagstadgandena var så tydliga om skyldigheten att vid barnförlossning icke låta betjena sig af annan än examinerad

barnmorska att Sdns undanflykter icke kunna ? något afseende, utan bestrider uppskofvet under vidhållande af sina stämning-spåståenden, hvatill Barnmorskan Thorsbäck instämma.

Utslag afsagdt den 20 April 1863

HRätten finner Sdns anhållan om uppskof icke skäligen kunna afslås; hvarföre målet utställes till vidare handläggning å nästa lagtima Ting i Häradet, andra rättegångsdagen, då parterna, Angifvare och Sdn vid vite af ? rdr rmt för hvar och en af dem, skola vid Hrätten sig infinna, Åkl vid lika vite, madhafvande de wittnen, af hvilka han de vilja i målet sig gagna, eller bevis om deras inkallande.

v278244.b540

No 50. Litt E.

Till Qville Härad's wälloflige Tings Rätt

Den 21te sistl Februari började Kronorättaren Christian Nilsson i Svenneby och Bottna socknar och fortsatte följande dgar; försed med Namnlista på flera inom Socknarne boende personer, hvilka han sade skole kallas till tinget, på begäran af Barnmorskan i Qville Härad i påstående att betala henne resternade löneförmåner; I anledning här af får vi i all Ödmjukhet Hemställa till wällofl Rättens bedömande huru vi; då; icke vi; i Så beskaffadt måll bör tillgodonjuta Laga Stämningstid; och äfven få emottaga Skriftlig Stämning; vi har icke begåt något brott hvarken emot denna person eller någon annan som vi på eller med samvete wett; eller känner; wi tror således efter vår oförgripliga tanka; att ifrågavarande måll icke är af den beskaffenhet; att wi kan åläggas att på kronobetjeningens bud - eller hvems de wara må genaste till Svares komma; af Sådan anledning får vi till en början bestrida att i Svaromålet ingå, men skull wällofl Härad's Rätten emot all förmodan ålägga oss detta; Så får wi i lika Ödmjukhet anhålla om uppskof till annat Ting för att komma i tillfälle; att ? Barnmorskan för dett wi Sökt; och icke fått henne; och då wi kanske kunde få weta och höra den Lagen Som tillägger hvilka af de personer som icke får åtnjuta hennes tjenst; efvensom huru många mill man är skyldig Resa i andra Häradet för att Söka henne; men emellertid yrkar wi första alternativet här anført, efwen anhåller wi undertecknade att gjemensamt få lösa dell af Protokollet.

Innehafvaren här af befullmäktigas, att denna Skrift till wällofl Häradrätten ingifva vid nu instundande Laga winterting ? Härad och då målet förmodligen påropas; hållande wi för ? och giltigt hwad ombudet här vid Lagligen gör och låter - Som försäkras af Svenneby den 2dra mars 1863

Petter Carlsson Kärraby
Johannes Carlsson i Kregga

Christian Olsson Övertun

Andreas Olsson Sundahl

Johannes Christians Kärraby

Anders Hansson Hunstad

Olle Johansson und Tyfta

Olaus Christiansson Löska

Alexander Johansson i Skärholmen

Johannes Hansson Smedseröd

Alexander Tälleson Hvalön

Alexander Wingård Kärraby

Hans Andreasson Berggren

Alexander Christiansson i Tyfta

Johannes Jönsson i Löska

Johannes Johansson i Skogby

Johannes Svensson i Solbräcke

Bevittnas af

Olof Olsson

Andreasson

båda från Svenneby

1863 den 3 Juni**No 20**

Wid uppskof af det från sista Ting uppskjutna målet, No 50 i då hållan DB, emellan Kr Lm A Pettersson, Åkl, Barnmorskan Christina Thorsbäck, angifvare, samt Alexander Tolleson i Hvalön, Alexander Christensson och Johannes Jönsson i Löska, Johannes Hansson i Smedseröd, Alexander Wingård, Petter Carlsson och Johannes Christensson i Kärraby, Johannes Johansson i Skogby, Andreas Olsson i Sundahl, Johannes Carlsson i Kregga, Christian Olsson i Öfvertun, Johannes Svensson i Solbräcke, Hans Andersson Berggren i Hede och Alexander Johansson på Skärholmen, Sdn, om ansvar för underlåtenhet att tillkalla examinerad barnmorska wid sina hustrurs förlossning, - inställa sig Åkl genom t f K L O Johansson samt angifvaren personligen och sdn Petter Carlsson, Alexander Christiansson, Johannes Johansson i Skogby, Andreas Olsson i Sundahl, Berggren och Alexander Johansson i Skärholmen personligen, af hvilka Petter Carlsson på grund af fullmakt anmäler sig att föra talan för öfrigt Sdn med undantag af Johannes Carlsson i Kregga, emot hvilka Åkl och angifvaren ? sitt i målet framställda ansvarspåstående.

? upplysa att Sdn hustrur, vid de tillfällen åtalet afser, med barn nedkommit, Alexander Tolleson den 4 Maj 1861, Alexander Christiansson den 16 December 1862, Anders Hansson den 15 Juni 1861, Olaus Christiansson den 19 September 1861, Johannes Jönsson den 18 Mars 1862, Johannes Hansson den 17 Oktober 1861, Wingård den 31 Decemebr 1861, Petter Carlsson den 2 Januari 1862, Johannes Christiansson den 27 Oktober 1862, Johannes Johansson de 31 Januari 1862, Andreas Olsson den 12 Februari 1862, Christian Olsson den 26 Mars 1862, Johannes Svensson den 18 Juni 1862, Berggren den 10 November 1862 samt Alexander Johansson den 28 December 1861 och påstå Alexander Christiansson, Johannes Johansson och Berggren att de dels af väglagets dåliga beskaffenhet och dels i följd deraf att hustruarne blifvit förlöste efter det deras illamående börjat, varit urståndsatta att tillkalla barnmorska vid sin hustrus ifrågavarande barnförlossning och således haft laglig ursäkt för sin uraktlåtenhet härutinnan, hvilket sistnämndes skäl äfven ?.

Sdn åberopar för sitt bestridanade af åtalets befogenhet med anhållande om vittnesförhör med Anna Maria Andersdotter i Heden under Wrångstad jemte öfrige nedan antecknade personer.

Emot Anna Maria Andersdotter anmäler Angifvaren som jäf, att hon skall blifvit af sdn anlita till biträde vid deras hustrurs förlossningar och som Anna Maria Andersdotter medgifver att hon, som är boende ngt öfver en 1/4 mil aflägsse från Johannes JÖnssons i Löska hemvist, på kallelse af honom biträdt att förlösa hans hustru, samt Åkl nu härför yrkar å henne ansvar, finner HRn Anna Maria Andersdotter såsom egande i saken det, icke, henne till i målet vittna; åberopande emellertid Anna Maria Andersdotter till genmäle å ansvarutståendet ett så lydanade anförande:

Den 18 Mars etc Litt Heden

Emot öfrige vittnen anmäles icke något jäf hvarföre de få aflägga sanningseden efter erinring om hvars vigt de, särskildt hörde berättar:

1 Nämndeman Johannes Jonasson i Bottna: att då vittnet en natt för omkring tre år sedan sökte angifvaren för att erhålla hennes biträde vid vittnets hustrus förlossning war angifvaren, enligt hvad hans husfolk upplyste, bortrest till Grebbestad; men att vittnet i öfrigt icke kan lemna någon upplysning i målet.

2 Petter Persson i Tyft: att Sdn Johannes Jönssons hustru någon månad, efter sin nedkomst afled af fallandesot, utaf hvilken sjukdom hon äfven dessförinnan ofta besvärats. ????

3. August Olsson i Bodeland: att vittnet ett tillfälle år 1856 eller 1857 sökt angifvaren för att påkalla hennes biträde vid vittnets svägerskas förlossning, men i angifvares hemvist då erhållit den upplysning at hon rest till Däfvland och derifrån möjligen kommer att begifva sig till hemmanet Toröd i Svarteborg socken.
att vittnet äfven reste och träffade angifvaren.

4. Olof Johansson i Tyfta: att vittnet ett tillfälle år 1861 infann sig hos angifvaren för att hämta henne till sin hustrus förlossning, uppgaf hon sig vara illamående och bad därför att slippa medfölja i annan händelse än att vittnets hustru icke kunde utan angifvaren biträde förlösas, hvadan vittnet återvände hem utan att sedermera tillkalla Angifvaren enär hustruns förlossning i alla fall gick lyckligt; kunnande vittnet emellertid icke upplysa om angifvaren vid tillfället var sjuk eller icke.

5. Lars Ek i Ytterby: att vittnet ett tillfälle år 1862 sökt angifvaren först på natten och sedermera på morgonen för att hemta henne till biträde vid Hans ? i Ytterby hustrus barnförlossning men vid begge besöken erhållit det besked i hennes hemvist att angifvaren rest till Florön för att se om ett sjukt barn samt att Sdn Berggrens hustru vid ifrågavarande tillfälle förlösts emellan kl 9 på aftonen och påföljande morgonen, derunder ett så svårt mörker egde rum att ngn person icke kunde resa ut för att hemta angifvaren; men att vittnet omnämner dennes hustrus födsloplågar börjat ? mörkret inbtutit.

6. Aron Olsson i Södra Ödsmål: att då vittnet en morgon i Januari månad 1862 sökt angifvaren för att hemta henne till båtsman Ross hustrus barnförlossning, hade hon i anledning af vittnets upplysningsgifvande det nyssnämnda hustru förut födt barn, förklarar sin närvaro icke vara nödvändig utan i stället årföljt en person som inställt sig för att hemta henne till Florön, hvari-

från hon efter ytterligare budskickning begaf sig till dennes hustru.

7. Båtsman Johannes Ross i Stora Jored: att sedan vittnet afsändt förra vittnet Aron Olsson vid det af honom uppgifna tillfället efter angifvaren, men hon istället rest till Florön, hade vittnet sen eftermiddag samma dag låtit hemta henne derifrån, samt att vittnets hustru omkring 12 timmar efter angifvaren blifvit förlöst med ett dödfödt barn, hvilket, enligt angifvarens egen uppgift vid ankomsten då likväl ännu haft lif.

Berättelserna, uppläses, medhållas af vittnena hvilka i fordrad ersättning för inställelsen tillerkännas med, August Olsson 1 rdr 70 öre, Olof Johansson 2 rdr 50 öre, Lars Ek 4 rdr 50 öre, Aron Olsson 2 rdr och Johannes Ross 2 rdr 25 öre, allt rmt att af Sdn förskjutas jemte lösen för utdrag af beställande herom, derest vittnen för ersättningens utfående komma deraf i ?.

Agneta Andreasdotter i Sandbäck, hvilken blifvit af ? till vittne i målet inkallad, men enligt hvad Sdn upplytser är af sjukdom hindrad från inställelse vid rätten, har genom Sdn Petter Carlsson inlemnad en så lydande attest:

Rörande åt etc Litt A

Sdn uppgifva att de med undantag af Johannes Jönsson, som tillkallat bemälda Anna Maria Andersdotter, wid ifrågekomna förlossningstillfälle anlitat sin grannhustrus biträde samt åberopa i öfrigt följande:

Till Qville etc Litt B

Derjemte företer Sdn utdrag af protokollen, hållna vid Gällstämmor med Qville pastorat den 17 Juni och 10 Aug 1855, utvisande att nämnda Pastoratsbor då beslutat enl protokoll en norska skulle för pastoratet antagas, emot kontant ersättning 200 rdr jemte serskild godtgörelse af hvarje person vid hvars hustrus förlossning hon biträdde; samt att denna godtgörelse bestämts utgå med 24 öre af torpare och fattige hemmansbrukare, en rdr af vanliga hemmansegare samt 2 rdr, allt banco af rike bönder och ståndspersoner.

Angifvaren medgifva väl, på fråga att några tillfällen biträdt vid förlossningar utom Qville härad och deribland vid ? af vittnena anförda besöken i Thoröd och Grebbestad, men säger sig på grund af såväl föreskrift i barnmorskereglementet om serskild befallning af Herr Provincialläkaren Doktor Lundgren hafva varit dertill förpligtad.

Härefter förklarar Åkl och angifvaren att de i anledning af Eks vittnesmål afstår ansvarspåståendet för Sdn Berggren hvaremot denne icke har ngt att anmärka.

Sdn hvilka till Tinget uttagit serskild stämning å Angifvaren med påstående om ansvar å henne för fel och försummelser vid utöfningen af barnmorskebefattningen, återkallar hvad de uti sin i målet ingifna skrift i sådant afseende anført samt begära ytterligare uppskof för att med vittnen styrka det de vid ifrågavarande tillfällen varit urståndsatta att tillkalla barnmorska.

Åkl bestrider vidare uppskof i målet.

Utslag se Nr 113

v278244.b2680

No 20 Litt Heden

Den 18 Mars förlidet år kl 8 på aftonen blef jag kalad af Johannes Jönsson i Löska att koma tillstädes vid barns förlösning och med en tima efter jag kom på stället skede förlösningen Med en stor besvärlighet i Anledning af falande sjukdom så att hon icke sansa dätt hon hade fått barn och äfven mäd plats att komma På Stället för väglag dells stora snöfaner och dells barmark och vatten så att väglaget war ur stån att koma fram med Någon slags åkdon och således omjligt för honom att koma Efter någon Barnmorska och Dätta kan Jag på min Ed bekräfta

Heden under Wrangsta den 2 Juni 1863

Anna Maria Andersdotter

v278244.b2670

No 20 Litt A.

Rörande målet melan Johannes Hansson i Smedseröd och Barnmorskan fru Torsbeck.

De tillfällen som jag har varit hämtad till Smedseröd vid förlossningstillfällen Så har dätt ej varit någon tid att komma efter Barnmorskan ty första gång Då kom jag för sent jag Som war närmaste granne Samt andra gånger då har dätt dröjt 1 eller högst 2 timmar och Sista gång då war ej någon hemma Ssom kunde hämta Barnmorskan ty Johannes war åt Strömstads marknad Så der war ej annat än Pigan och barnen hemma. Dätta Kan med ed Stärka

Agneta Andersdotter

Litt B

Till Qville Härads wälloflig Härads Rätt

Såsom full följd af dett måll hvilket under innevarande laga Ting Skall samtliga Mällan oss undertecknade och Barnmorskan Enkefru Christina Thorsbäck; får vi ödmjukast af gifva Som följer Nämligen för det första Anser vi oss börra upplysa att då fru Thorsbäck antogs såsom Barnmorska för hela Qville Härad; Ytrade församlingarna dett en Barnmorska i Häradet voro alldeles för litet; Men sedan församlingarna öfvervägt saken och Häradet icke kunde anses i förmåga till att Lämna Behöfligt antall Barnmorskor; så beslöts att en Nämligen fru Thorsbäck Skulle emot en årlig Lön af Tre Hundrade Riksdaler riks mynt antagas för att vara tillgänglig inom Häradet då Nödvändigheten kräfde att hennes anlitande voro af Behofvet påkallat; och mäd anledning såväll af Nämde församlingarnas öppet fattade beslut som och mäd anledning deraf; att fru Thorsbäck; som onekligen har mycket att sköta inom dett Härad hon tillhör; ocj således derföre icke kan vara att påräkna såsom träffande hemma flera gånger reser till andra Härader, då möjligheter att få henne i en hast till det biträde hvar till hon kunde begagnas; ligger i dagen det vi äfven tror att fru Thorsbäck icke skall kunna förneka; hvadan alltså; och med betraktande af dessa omständigheter; samt sedan våra Hustruers omstämda förlossningar gått så hastigt öfver att omöjligen vi kunnat göra en Resa tre Mil fram och åter för att sedan genom försynens Magt både Hustrur och barn befunnits i efter omständigheterna i önskelig väl måga söka in obehöflig person ? obehöflig anser vi fru Thorsbäck hvad hennes tjenst beträffar vara vid andra till fällen än vid förlossningar och dermäd för ? omständigheter.

? som af det vi här uttalat Skulle fodra bevisning så skall sådant ske och torde dtt vara på sin plats att till välloffi domstolen hemställa om icke fru Thorsbäck genom Sinna uttfarter ått andra Härader gjort sig skyldig till ansvar hälst åttskillige personer af häradober vid sådanan till fälle dels söckt henne fruktlöst och dels Måst resa flera Mil för att vid förlossningar få henne inom ? till Städes.

att fru Thorbäck varit begärd till biträde vid förlossningar och dels och till mäd följande och alltså biträdande; och delst rest i sjuk besök i Stälet för att Resa till Barnsängs Hustrur är något som jemte Natt vi kan bevisa Sedan mäd hvad vi härmed i korthet anført och bevisningar vi har att till Bringa det skall blifva för den Högt ärade domstolen upplyst att vi för att icke våra Hustrur, samt måste äfven de väll fram födda Barn blifva lemnade ått dett öde som bevisligen skulle följa om in Barnsängs Hustru lemnades ått sig sjelf, vil säga om ingen skule få biträde Henne förr än man finge ? fru Thorsbäck hafva måst i hast söcka och begagna till förlossningarna i fråga sådana närboende och förståndiga qvinnor som för tillfället vara fullkomligt gagneliga hälst som svårare omständigheter icke förne kommit utan att allt har gått väll, om vi icke anset oss börra vara tvingade till att göra om Måhända flera Bybor för att träffa fru Thorsbäck icke för andra ändamål än att fram Bära våra hälsningar om en lycklig Nedkomst för var och en af våra Hustrur att fru Thorsbäck gagna sig af till fället för att om möjligt få oss till att pligta är Mera besynnerligt; som hon sannerligen icke i Rättvis måta skall kunna skyla sina egna felsteg Brister.

I samnhang mäd hvad vi har yttrad och med den bevisning som kommer att gifvas vid handen samt sedan vällofl Härads Råten tagit alla i saken gemenskap egande omständigheter i Betraktande och öfvervägande så är vår ödmjuka anhållan att blifva från ? påståenderna skjuld ty ingalunda förmoda vi dett Kogl Majts Nådiga författnings mening är den att vi som alldeles ? hade kunnat hinna till fru Thorsbäck för att få henne tillstädes vid förlossningarna skola dömas till böter då ingen skada skett utan tvärtom alt gått väll.

Käraby 30 Maj 1863

Peter Carlsson = Johannes Svänsson Solbräcke = Sander Tåleson valön = Johannes Hansson Smedseröd = Johannes Christiansson = Sander Wingård Kärraby = Christian Olsson Öfverthun = Johannes Jönsson Löska = Olaus Kristiansson Löska = Hans Berggren Hede = Anders Hansson Hunstad = Andreas Olsson Sundal = Sander Christiansson samt Sander Johansson Skärholmen = Johannes Johansson

No 113

Uti målet No 20 i denna Dbok meddelas följande

Utslag

HRn, som låter bero wid Åklagare och Angifvare frånträdande af åtalet i hvad detsamma angår Hans Andreasson Berggren och Johannes Carlsson i Kregga, finner beträffande målet i öfrigt Sdns anhållan om uppskof icke skäligen kunna afslås, hvarför målet utställes till vidare handläggning å nästa lagtima Ting i häradet, 2dra rätttegångsdagen, då Angifvaren, om hon nödigt aktar, samt tilltalade Anna Maria Andersdotter på Heden under Wrångstad äfvensom öfrige Sdn med undantag af ofvanbemälda Berggren och Johannes Carlsson, vid vite af tio rdr rmt för hvardera, skola wid HRätten sig infinna, sdn beredde att sin talan slutl utföra och styrka, vid äfventyr att underlåtenhet deraf icke verkar vidare uppskof.

Den 4 November 1863

N 14

HRätten påropar uppskjutna målet N 20 i domboken för årets S.T. emellan KrLn A Pettersson, Åkl, Barnsmorskan Christina Thorbäck, Angifvare, samt

Alexander Tolleson på Hvalön,
Alexander Christiansson i Tyfta,
Anders Hansson i Hunstad,
Olaus Christiansson och
Johannes Jönsson i Löska,
Johannes Hansson i Smedseröd,
Alexander Wingård,
Petter Carlsson och
Johannes Christiansson i Kärraby,
Johannes Johansson i Skogby,
Andreas Olsson i Sundahl,
Christian Olsson i Öfverthun,
Johannes Svensson i Solbräcke,
Alexander Johansson i Skärholmen samt
Anna Maria Andersdotter på Heden under Wrångstad,

Sdn, om ansvar för dels underlåtenhet att vid barnförlossning tillkalla examinerad barnmorska och dels olofligt lemnadt biträde dervid.

Såsom åklagare anmäler sig åter t f KrLn O Johansson och äro samtliga Sdne personligen tillstådes med undantag af Peter Carlsson i Kärraby, Olaus Christiansson i Löska, Anna Maria Andersdotter på Heden och Johannes Svensson i Solbräcke, af hvilka ? den sistnämnde ställt ombud för sig, sdn Andreas Olsson i Sundahl.

Petter Carlsson i Kärraby har å ? tecknat följande erkännande:

"Det härutinnan emot mig åtalade mål erkännes, underkastar mig alltså laga böter, befullmäktigar innehafvaren detta erkännande inlemna då målet påropas.

Kärraby den 2 Oktober 1863

Petter Carlsson, egenhändigt

Till vittne

? Johannesson Qville, egenhändigt"

Från Sde sidan inlemnas och åberopas följande skrift:

Till Qville härads etc Litt B.

Sdn medhafva och åberopa följande närvarande vittnen: Catharina Jonasdatter i Svenneby, Johannes Jakobsson i Skärkild, Fredrika Lovisa Nilsson i Öfverthun, Niklas Johannesson under Tyfta, Inger Hilma Johannesdotter under Tyfta, Johannes Carlsson i Kregga och Johanna Johansson i Hogar, hvilka, jäfsanmärkning icke finnes, få aflägga ed och blifva, efter varning mot edens missbrukande, serskilt hörda:

8. Catharina Jonasdatter i Svenneby inlemnar en så lydanade attest, som hon tager på sin ed:

Undertecknad lemnar etc Litt C.

9. Johannes Jakobsson i Skärkild vittnar att då Sdn Christian Olssons i Öfverthun hustru fick sitt sista barn, vid hvilken tid vittnet tjänade der i gården, var väglaget så svårt i följd af islägg, att barnmorskan Thornbäck icke ? hemtas dit.

10. Fredrika Lovisa Nilsson i Öfverthun intygar riktigheten af följande attest:

Kallad att vittna etc Litt D.

11. Niklas Johannesson under Tyfta berättar, att då Sdn Alexander Christianssons i Tyfta, hustru förlöstes den 16 Dec 1862, hvilken dag vittnet arbetade hos honom, yttrade han sin afsigt att hemta barnmorskan Thorbäck till sin hustru, så snart hon sjuknat, men kunde icke göra detta i anseende till svårt yrväder.

12. Inger Helena Johannesdotter under Tyfta intygar ock att vis nästsenaste förlossning var det omöjligt att hemta barnmorskan Thorbäck i anseende till väglagets beskaffenhet efter ett större snöfall och en nyss förut inträffad flod hvaraf vägarna voro upplösta.

13. Johannes Carlsson i Kregga upplyser att den 18 Mars 1862, som var den dag då Sdn Johannes Jönssons i Löska hustru förlöstes, gjorde väglaget omöjligt att hemta barnmorskan Thorbäck dit.

14. Johanna Johansdotter i Hogar förklarar att vittnet, som biträdde vid Anders Olssons i Sundahl hustrus förlossning den 12 Febr 1862 känner det barnbörden så hastigt ?, att barnmorska ej skulle hunnit hämtas förrän barnet var födt.

Berättelserna, uppläste, widhållas af vittnena, hvilka i fordrad ersättning för inställelsen tillerkännes, Johannes Jakobsson, Niklas Johannesson och Johannes Carlsson, hwardera 2 rdr 50 öre samt ? hwar af öfrige vittnen två rdr, allt rmt, att af sdn förskjutes jemväl lösen för utdrag af beslutet härom, derest vittnen för ersättnignens utfående komma deraf i behof.

Sdn Alexander Wingård yttrar att hans hustrus förlossning den 31 Dec 1861 skedde medan han var bortrest till s. k. Slottet och att, ehuru han fick bud efter sig så snart hustrun sjuknat, kom han nätt och jemt hem innan barnet var födt, hvarefter och då moder och barn befunno sig väl, han såg onödigt kalla barnmorska.

Sdn Alexander Johansson i Skärholmen uppgifver också att hans hustrus förlossning den 28 Dec 1861 inträffade så oförmodadt att barnmorskan ej hann hemtas.

Sdn Johannes Johansson i Skogby anhåller om uppskof för att inkalla vittnen, hvaremot Åklagaren icke har något att invända.

Utslag No 117

v278244.b5200

No 14 Litt B

Till Qville Härad's Wällofliga Tings Rätt!

Sedan dett mål som sistl ting under No 20 förevarit emellan oss och barnmorskan Thorbäck, angifvare samt Krono Länsman-
nen A Pettersson åklagare Rörande yrkadt ansvar å oss för dett vi begagnadt andra personer wid våra hustrurs barnförlossning-
gar, än angifvaren, fru Thorsbäck, blifvit uppskjutet till detta ting och andra Rättegångsdagen; så torde dätt tillåtas oss, att nu
ytterligare å all ödmjukhet få anföra följande till Protokollet:

Genom de afhörda vittnens berättelser, är fullkommeligen jemte Thorbäck's eget erkännande ådagalagdt, att hon flera gånger
reser till andra härader efven i sjukbesökm som alldeles icke hörer till hennes tjenstebefattning och hvartill hvarken å detta
någon doktor förbindet henne. Åklagaren har sagt uti ett annat mål som vi mot Thorbäck instämt, att hennes förseelser tillhör
Sundhets Collegium att bedöma: Detta kan vara sant men endast i dett fall, att hon begått fel ved utöfningen af sin tjenst vid
barnförlossning: men alldeles icke befattar Sundhets Collegium sig med hennes resor hvarken inom eller utom sin ställning,
hvidan och härads Rätten genom utslag den 26te sistl Augusti rättviseligen lemnat denna invändning uttan afseende, men dett
skäl, att vi ingen skada lidit genom hennes resor förkallat henne ifrån vårt stämning's påstående: Nu har fru Thorbäck icke
heller lidit någon skada derigenom, att hon varit obesvärad af våra hustrur barnförlossningar ej heller har vi eller våra hustrur
och barn lidit någon skada af hennes frånvaro ånyo måtte samma skäl gälla till vår befrielse.

Emellertid är det både styrkt och erkändt, att fru Thorbäck som oftast gjort och gör utflykter till andra härader samt att flere
personer i vårt härad sökt henne och icke träffat och ofta rest på denna efter spaning 5 a/ 6 mils väg med fram och återresa och
dett har satt hela härads invånare i ? misstancke att löckas kunna träffa fru Thorbäck vid trängande tillfällen. I anledning af
allt dett får vi i all ödmjukhet hemställa till wällofliga Härad's Rättens högrättvisa pröfning hvilket som voro rådeligast och
bäst förinnan, då hans hustrur om natts tid /som ofta/ sker uttan förutgående illamående, sjuknar å barnsnöd - antingen då nytja
de för handen varanden. Del och som i alla tider varit nytjade neml att tillkalla en närmast boende qvinna som förut biträdt vid
dylika tillfällen, eller öfverlemnar hustrun med barnet att sitt eget öde och på måfå resa landet längs och tvärs - då innan åter-
komsten ettderra skulle vara skildt antingen en lyckelig förlossning eller döden kanske både för hustru och barn: Wi tror allrig
möjligheten deraf, att någon Lag emanerat som ålägger folket vid ansvar, att i så sakta omständigheter begagna allternativet
att gifva sig på resan.

Slutligen torde wi ? Ödmjukhet fästa Wällofliga Härad's Rättens uppmärksamhet å Gällstämpropokollet den 25 October 1855
hvarvid fru Thorsbäck blifvit antagen till barnmorska i Qville Härad och med de villkor att erhålla Tvåhundra Rdr Bco i lön
och Rättighet att dessutom åtnjuta ersättning af de personer hvilka icke woeo utfattiga, och anlita hennes biträde: icke appsolut
att de skulle.

Detta Gällstämpropokoll finnes intaget uti bifogade protokoll ? 4. Och härmed öfverlemnar vi målet till wälloflige Härad-
s Rätten höggunstliga Pröfning under Ödmjukt yttrande och med trygat hop, att ifrån Stämning's påståendet Rättviseligen blifva
befriad samt motparten ålagd årsätta oss för våra åbrackte Rättegångskostnader för 3ne Ting efter Rättens ?.

Innehafvaren häraf befullmäktigas att å våra vägnar till Härad's Rätten ingifva detta anförande då målet påropas.

Solbräcke den 3e November 1863.

A Olsson Sundahl	Johannes Svensson
Johannes Johansson Skogby	Anders Hansson i Hunstad
Alexander Johansson Skärholmen	Alexander Tolleson Walön
Johannes Christensson och Alexander Wingård	i Kärraby

v278244.b5150

No 14 Litt C

undertecknad lemnar till bevis att då Johannes Hansson i Smedseröd Hustru födde sitt sista Barn var jag på stället och wore då mannen Johannes Hansson borta ått Strömstads marknad samt blef hustrun fort och Lyckligen förlöst

Svenneby den 2dra November 1863

Catarina Jonas Doter

v278244.b5160

Nr 14 Litt D, vt nr 10

Kallad att vittna i mål mellan Barnmorskan fru Thornbäck och Cristian Olsson i Öfverthun; kan jag upplysa att om qvällen ? Mars 1862 kom C Olssons piga Jacobina, in i vårt hus, ? att en Hustru Cathrina, som då vistades på stället för att bistå min stjuvmoder som då låg på Barnsäng, ville komma till sin Matmoder (Christian Olssons hustru) emedan hon var barnsjuk, och då Hustrun Cathrina icke ansåg rådigt för tillfället att gå ifrån ? hustru hon omvårda skulle samt svarade budet det hon icke vill ? kan medfölja, så stod budet qvar någon stund och jag tilltalade henne att skynda sig hem för att underrätta Husbondefolket om det svar hon erhållit. Pigan gick genast, och som afståndet mellan vårt och C Olssons hus är obetydligt, så kunde ej länge ? innan underrättelse ingått, då efter några minuter Christian Olsson inkom och hastigt öppnade Dörren till vårt Dagliga rum och högt ? "fins det ingen menniska i världen". Efter detta gick Hustrun ? till stället, åtföljt af mig ett stycke, då C Olsson mötte upp att i stället för mig leda Cathrina emedan det var mycket isigt på vägen så att det var svårt att gå.

Christians Olssons Hustru födde Barn samma natt.

Detta kan jag med ed styrka

Fredrika Lovisa Nilsson

v278244.b6860

1863 den 30 December

No 117

Uti målet No 14 i denna Db meddelas följande

Utslag

I anseende till Sdns Olaus Christianssons i Löska och Anna Maria Andersdotters utevaro från Tinget, derför de, som ej visat laga förfall, fällas att hvar för sig utgifva dymedelst försutna witwt tio rdr rmt, till lika fördelning emellan Kgn och Åkl, äfvensom för att bereda Sdn Johannes Johansson begärdt tillfälle att inkalla vittnen, varder målet ytterligare uppskjutet till nästa lagtima ting i häradet, 2dra rättegångsdagen, då parterna, Angifvaren och Sdn, wid påföljd att deras utevara icke hindrar målets pröfning, skola vid HRn sig infinna, sdn, vid förut stadgat äfventyr, beredda att sin talan slutl utföra och styrka.

v278245.b140

1864 den 2 Mars

No 16

Wid uppskof af det från sistlidet ting uppskjutna målet No 14 i då hållna Dbok emellan kronolänsmannen A Pettersson, Åkl-agare, Barnsmorskan Christina Thorbäck, Angifvare samt Alexander Tolleson på Hvalön, Alexander Christiansson i Tyfta, Anders Hansson i Hunstad, Olaus Christiansson och Johannes Jönsson i Löska, Johannes Hansson i Smedseröd, Alexander Wingård, Petter Carlsson och Johan Christiansson i Kärraby, Johannes Johansson i Skogsby, Andreas Olsson i Sundahl, Christian Olsson i Öfverthun, Johannes Svensson i Solbräcke, Alexander Johansson i Skärholmen samt Anna Maria Andersdotter, på Heden under Wrångstad, sdn, om ansvar för dels underlåtenhet att vid barnförlossningar tillkalla examinerad barnmorska och dels olofligen lemnadt biträde dervid, anmäla sig åter såsom Åkl: t f kronolänsmannen O JOhansson, men angifvaren låter sig icke afhöras, hvaremot sdn iakttaga personlig inställelse med undantag af Petter Carlsson i Kärraby samt Alexander Christiansson i Tyfta, som infinder sig genom ombud Johannes Johansson i Skogby och Johannes Christiansson i Kärraby, för hvilka Andreas Olsson i Sundahl anmäla sig att föra talan, både på grund af fullmakter. Och tillkännagifver Åkl att åtalet frånträdes för så widt detsamma röner Peter Carlsson i Kärraby, med hvilken Angifvaren träffat förlikning.

Sdn Johannes Johansson i Skogby anhåller om vittnesförhör med Carl Larsson och hans hustru Brita Hansdotter under Lycke, hvilka med Åkl öppen lemnad jäfsrätt enligt derom gjordt förbehåll, få på ed och varning särskilt höras dervid de berätta:

1. Carl Larsson: att Sdn Johannes Johansson i början af år 1862 en dag kl 3 på morgonen hemkom till vittnet och bad dess hustru följa sig hem för att vårda hans hustru, som då låg i födsloplågor; och intygar witnet att väglaget då, i anseende till inträffadt starkt snöfall, var särdeles svårt, så att vägarna voro nästan ofarbara.

2. Anna Brita Hansdotter: I öfverensstämmelse med sin man med tillägg att sdn Johannes Johanssons hustru framfödt barnet straxt efter witnets ankomst till stället eller omkring kl 4 på morgonen.

Uppläst och vidkändt

Härefter öfverlemnar parterna målet till domstolens pröfning.

Utslag se No 154

v278245.b2490

1864 den 22 April

No 154

Uti målet No 16 här ofvan meddelas följande

Utslag

Utan afseende på Angifvarnes utevaro från Tinget, företager HRätten, - som vid Åkl afträdande af åtalet emot Sdn Peter Carlsson ? bero, - med tillämpning af sitt sista Ting ? beslut i målet detsamma i befintligt ? till pröfning; och som Sdn Alexander Christiansson, Johannes Jönsson, Johannes Hansson, ? Johansson, Andreas Olsson och Christian ? styrkt att de vid sins hustrurs ifrågavarande barnförlossningar varit urståndsatta att tillkalla examinerad barnmorska, varda bemälde Sdeparter från allt ansvar i målet frikända, likasom och då någon bevisning icke förekommit derom att Sdn Anna Maria Andersdotter biträdt vid förlossning hos någon annan än ofvanbemälde Johannes Jönsson vid det tillfälle då, enligt hvad ofvan ?, omöjligt varit att hemta Angifvaren, HRn finnes hvad emot Sdn Andersdotter sålunda förekommit icke kunna till någon påföljd för henne föränleda. Widkommande åter åtalet emot Sdn

Alexander Tolleson,

Anders Hansson,

Alexander Wingård,

Johannes Christiansson,

Johannes Svensson och

Alexander Johansson,

så och enär de, hvarken visat att de till sina hustrurs ifrågavarande förlossningar kallat Angifvaren och att hon varit hindrad att sig hos dem infinna, ej heller förebragt något skäl för uraktlåtenheten att söka hennes biträde, pröfvar HRn rättvist att, jemlikt 32§ i Kongl Barnmorskereglementet den 28 November 1856, döma ?bemälde Svaranden att för åtalade förseelsen böta hvardera 7 rdr 50 öre rmt lika fördelning emellan Åkl och Svenneby sockens fattige, med undantag af Sdn Alexander Johansson ådömde böter, hvilka skola på enahanda sätt fördelas mellan de fattiga i Bottna socken och Åklagaren.

Beträffande slutligen de af HRn frikända Svarandernas gjorda yrkande om erättning för rättegångskostnader finner HRn icke skäligt till desamma lemna bifall.

(Besvärshänvisning) lång